Сәйиде Ибо

Сынәм

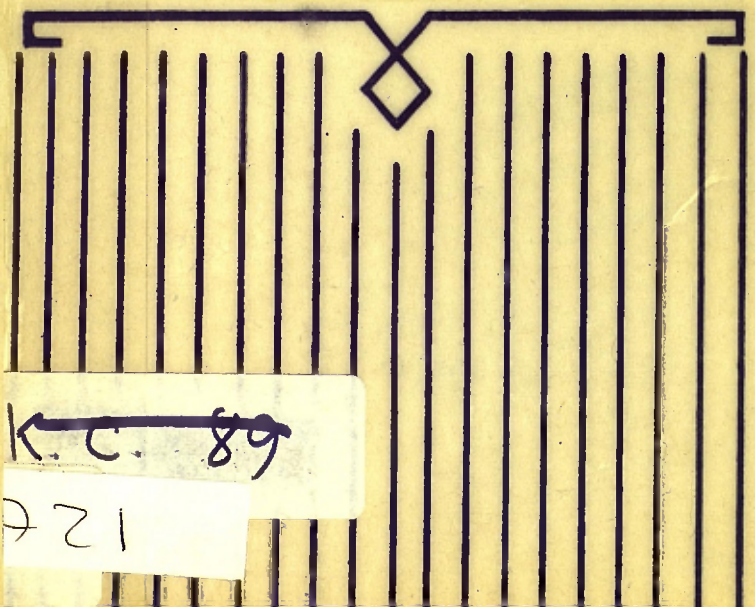

К. С. 89
721

Sehîae îbo

Sîhem

СӘҲИДЕ ИБО

СИНӘМ

НӘШИРАТӘ „ҲӘЙӘСТӘН„
ЕРЕВӘН 1975

С(Ирд)
И13
70403 (971)
701 (01) 75

Սաիդ Իբո
Սինամ
Երևան
1975
«Հայաստան» հրատարակչություն

САИДЕ ИБО
СИНАМ
(На курдском языке)
Ереван 1975
Издательство «Айастан»

СӘҺ'ИДЕ ИБО

Сәһ'иде Ибо 8-е гӧлане, сала 1924а ль гӧнде Qархуна Жорьн (ньһа Щьрар'ат) нәһ'йа Эчмиазине жь дйа хwә буйә. Әw мәк'т'әба гӧндә кӧрманщи, паше жи йа әрмәнйада һин буйә. Зар'оти у зьламйа wи маләкә п'ьр'нәфәрда бӧһӧрийә. Әwи һәма wан чахада к'ьлам у ч'ир'оке щьмә'та хwәйә дьлшәwат бьһистьнә. Әваре пайизайә дьреж ода Р'ьзгое Ибо аһьл у щаһьл бәрәв дьбун, жь һ'ал у wәхте дьне хәбәрдьдан, дьстран, һ'ькйат дьготьн. Әве йәкежи дь һьндава хwәда т'әрбәтдарйа wийә бь р'ӧһе фолклора щьмә'те гӧмрәһ' дькьр.

Һе нәһ сале Сәһ'ид т'әмам нәбубун баве wи мьр у шӧхӧле т'әрбәтдарйа шәш бьра, се хушка к'әтә стуйе Һ'ӧща дйа wийә р'әһ'мәти. Пашwәхтйеда әw wа дьньвисә: "Баве мьн мьр, мәр'а мал у дәwләт нәһишт, ле баве мьн т'әми да мьн: "Qәдре wәт'ән, дайка ширьн, нане т'ьбәрк һәрт'ьм бьгрә„.

Жь нәһ салйа хwәда дәстпекьри Сәһ'иде бьч'ук дьбә бәрхван. Һе wан салада әwи гәләки дьхwәнд. "Һәвана нане мьнда хенщи чәнд нане селе, шәлбьке qет'ьх, т'ьме к'ьт'еб, дәвт'әр у qәләм жи һәбун.„ Awa дьньвисә әw дәрһәqа wан р'ожа сәрһатйа хwәйә " К'ара дизка qет'ьх„-да.

Wан сала гӧнде wанда, ло һәла т'әмамйа дәшта Араратеда нәхwәшйа т'ае п'ьр' бу. Бәрхване бьч'ук бәр ч'ә'ве хwә дьдит к'а чьqас мәзьн у зар' р'уйе we

нэхwэшйа бэт'эрда хатрe хwэ жь дьнйа р'оньк дьхwэстьн. Эw бь хwэ жи чэнд щара тэ'л нэхwэш дьк'эвэ, дьгhижэ h'алэки гьран, ле бэхтр'а qэнщ дьбэ. Эв qэwмандьна р'еч'экэ мэзьн сэр дьле wи дьhельн у эw qьрар дькэ бьвэ дохтьр. Бэре эw техникума дохтьрйеда те qэбулкьрьне, ле паше дьбэ хwэндк'аре института дохтьрйе. Iе сале хwэндьнеда эw бь хэбата ёлмива мьжул дьбэ у се мьqале ёлми дьдэ нэшьркьрьне. Йэк жь wана hёрмэтнэма Министрйа Т'РСС саг'лэмихwэйкьрьне дьстинэ. Ду к'ётакьрьна института дохтьрйе Сэh'иде Ибо дё сала нэh'йа Синтакеда чawa дохтьре зар'а, дэwсгьртйе дохтьре сэрэ у дохтьре сэрэ дьхэбьтэ. Ван сала эw иди те наскьрьне чawa дохтьрэки дьловани, занэ.

Сала 1959-а эw дьчэ Москвае у аспирантура Академйа ёлме Дохтьрйе Т'Р'СС дэрэща нэхwэшйе зар'ада те qэбулкьрьне. Вьра дьнйакэ т'эзэ ль бэр wи те вэкьрьне: дьнйа хэбата ёлм, дьнйа р'ёh'е зар'е саг'лэм у нэхwэш.

Сэh'иде Ибо нава дё салада дисертасйа хwэ тинэ сери у наве кандидате ёлме дохтьрйе дьстинэ. Паше эw вэдгэр'э Ереване института дохтьрйеда хэбата ёлмйе-дэрсдарйе дькэ бэре чawa асистент, досент дьхэбьтэ. Сала 1971-е эw наве докторе ёлме дохтьрйе у професорйе дьстинэ. Ве гаве эw сэрwере кафедра института Ереванейэ дохтьрйейэ нэхwэшйе зар'айэ т'эмэри у башqэйэ.

Сэh'иде Ибо хёдане 80 хэбат'е ёлмнейэ, нава wанданьи дё монографйа у дё к'ьт'ебе дохтьрйе бь зьмане к'ёрди ("Ширэте дохтьр„ у "Сьва wэ хер„). Мэha сентйабре сала 1974 ль конгреса п'ешэк'аре нэхwэшйе гёрч'ке зар'а, кё Вашингтонеда дэрбаз дьбу професор Сэh'иде Ибо hатэ бьжартьне чawa эндаме Асосасйа и'ешэ-

к'аре нэхwэшйе гӧрч'ькайэ орт'эмьлэтйе. Бь сэрк'арйа wи h'эта нььа h'эфт мэрьва наве кандидата, ле йэки наве докторе ӧлме дохтырйе стэндьнэ.

Шӧхӧлк'арйа Сэh'иде Ибойэ э'дэбйэте ду Шэр'е Wэт'энйеи мэзьнр'а дэстпе дьбэ. Э'франдьне wийэ э'wльн сала 1948-а ковара "Советакан граканут'йун у арвест„ у "Гракан т'ерт'„-еда hатьнэ нэшьркьрьне. Ду we йэкер'а эва 25 салэ эм наве wп к'ьт'ебе дэрса, бэрэвэке ньвиск'аре кӧрманща, газета "Р'йа т'эзэ„-да дьбиньи. Сала 1963-а к'ьт'еба wийэ э'wльп "Qӧр'на мьн„ нэшьр бу. К'ьт'еба "Дӧр'йан„ да избаткьрьне, wэки бь сэри Сэh'иде Ибо wэк'иләки литература мэйэ вэкьри мэ'рифэт hэйэ. Сэphатйе кӧ ве к'ьт'ебеда нэшьр бунэ жь э'мре щьмэ'та мэйэ бэре у пьhанэ. Эw бь зьманэки назьк hатьнэ ньвисаре у бь сэрэщэм, у бэдэwэтйа хwэва нава э'дэбйэта к'ӧрдед советйеда щики лайиц дьгрьн.

К'ьт'еба Сэh'иде Ибойэ сьсйа эw поэма "Бист сале дьне„ бу. Вьра эw чэнд детале э'мре мэйи дэwрана комунизме тинэ бэр ч'э'ве мэ. Эм тенэ сэр we фькре, wэки хӧдане поэме гьhиштйэ мэрэме хwэ.

Э'франдьне Сэh'иде Ибо т'эрщмэ бунэ бь зьмане эрмэни, урьси, адьрбещани у гӧрщки. Ле эwи т'эрщмэи зьмане мэ кьрнэ жь э'франдьне Ь. Т'уманйан, С. Михалков, А. Исаhакйан у е дьне.

Эва к'ьт'еба йа шьер у поэманэ. Wеда э'франдьне хӧданэ нэшьр нэбуйи щиwар бунэ.

ЩАСЬМЕ ЩЭЛИЛ

EZDIKI.COM

МЬРАЗЕ МЬН

Се мьразе мьн hәнә,
Йәк бьhайә жь е дьн,
Сәрт'ащ h'öба wәт'әнә
Мина шире дайка мьн.

Әw h'öб хwәли, әз зиләк,
Әw к'ьламә, әз хәбәр,
Әw пьшт, базә, әз биләк,
Әw шәмсә да мьн нәдәр.

Мьразе дьн ә'длайи,
Кö р'әwшә бо дьнйае,
Бь we ә'зман т'ьм сайи,
Авка лева мәрвайе.

Ле мьразе мьни дьн
h'öба тәйә К'öрдстан,
Әw ль нава дьле мьн
Буйә агьр у сьндйан.

h'әфт хwәзла мьн we р'оже
Аза бьви, К'öрдстан,

Ч'э'лки дэ'we у дозе
Бьви сэрбэст у хӧ̣ан.

Се мьразе сэр леве мьн,
Бей wạн э'мре мьн қэтэ,
Эw мал, h'ал у қаме мьн
Мьразе мьн зиарэтэ.

1963

П'АЛӘ

Дәсте тә h'ьшк бунә бат'ьвк,
Тӧ у хәбат hәвр'а п'игар,
Нан бона тә дьбә hиqьтк
Wәхта бәтал дьби, бек'ар.

Худана тә жь дьл дәрте,
Тӧ к'ар дьки бь сьдqе qәнщ,
Әв р'ожа мә у йа we бе
Qазьнща тә... тӧ т'ьме гәнщ.

Wәй бьрао, чь щәләби,
Бьнвисьм әз к'ьламе,
Wәки тӧ жи навда hәби,
Әв р'ожа жи у йа we бе.

1963

ДЕ

Э'мре мьн чу, әз бумә кал,
Бумә хwәймал, хwәйжьн у зар'.
Ле бона тә, дайка ширьн,
Әз т'ьме зар', т'ьме т'ьфал.

Э'мре мьн чу, әз бумә бав,
Ль мьн наен неч'ир у р'ав,
Ћәр бона тә, дайка мәзьн,
Әз щаћьльм, зар'ьм ћәргав.

1963

ПӘЙ БАРАНЕР'А

Баран бари, гӧл бәшьри,
К'әскәсоре вәгьрт кон,
Щанбу хwәлинга к'әсьри,
Qиз сәр кание бунә к'ом.

Бьзьн к'әтә щева мале,
Карьк дьзи, же дәрхьст,
Бәшәр hатә лева йаре
Т'әшинга хwә hьлда р'ьст.

Гиhа бәр'ә, ави мьршан,
Ә'wр бун коне р'ьт'ьли
Ч'әме нав гӧнд бу бьлурван
Мьqама wи хӧлхӧли.

Хӧмам р'абу, бу hьри,
Тәйр бун сазбәнде эгьи,
Тәр'азьн жи р'әнг хәмьлин,
Мина шә'ра хушка мьи.

Готи к'ьлам жи ӧсабә,
Мина баране зәлал,
Щанкә хwәлие, шенкә Wәт'ән,
Wир'а бьвә р'әwш, р'ьh'ал.

1963

НАН

Тӧ худана гӧндие п'әргал,
Тӧ әwләде хwәлиа бык'ьр,
Тәда һәйә тә'ва шәмал
У һавина мәрдә, һасьл.

К'и дьбинә тә ль дьк'ане,
Бьра нәбә қӧр'ә—бабах,
Кӧ сәр асфалта мәйдане
Тӧ шин буйи бе ав у ах.

Нан зйарәтә, әв р'о шә'дә,
Әw әwләде хwәлйа мәрдә,
К'и фә'м накә, найинә сәр хwә,
Лайиқ нинә, кӧ нан бӧхwә.

1964

ГӧЛАН

Гӧлан һат, ч'әм бәзин,
Т'әбийәт бу қиза кәзи,
К'әwшән бунә бә'ра шин,
Ле р'о сьникә зер'ин.
П'әнщә бунә зьлфәқар,
Бьлбьл бунә бәндәwар
Соргӧл wанр'а бунә йар.
Ч'йе wәргьртйә т'әнт'әри
Мина дewe һ'әфтсәри.
Ч'әм жи буйә к'әлбе һар,
Ль сәр лева қьрш у қал.
Дәшт бу т'әмәзикә нәхш,
Қашьн кӧлплке бинхwош.
Гьврьк бунә бәрх у кар
Р'ьндьн, қьбрах, чawa зар'.
Кани дәнгбежа һелә,
Т'әва мот'ащ дьһелә.
Т'охьм зәвие буйә зил,
Баран бари бе бәртил.
Бьлур сәр лева шьвин,
Мьқам жер'а буйә тин.
Әв чь хwәшә ә'мре һан,
Тӧ хер һати, гӧлан щан.

1966

***

Наве йара мьн Гӧле
Әw бәдәwә жь гӧле.
Ле бьһаре чь кьрйә?
We әw нава дәйн кьрйә
У ль мәһәкә хwә кьрйә.
Жь гӧлане бьпьрсьн,
Гӧле дане гӧл, сосьн.

1964

***

Әве пирке бьнһер', зьвстанә,
Qәрч'имок ль э'ние бунә кәндал,
Нәви ль сәр чока пер'а шанә,
Чәwа һәв тен зьвстан у бьһар.

1970

ЗАРҬТЙА МЬН

Гәло к'ане, гәло к'ане зар'тйа мьн,
Бу бьрq, бьруска нисане зар'тйа мьн,
Жь мьн р'әви, к'уви бу чу, hьштьм зур,
Вәгәр', wәрә, мьн h'әйране, зар'тйа мьн.

Xwәзла мьн тә, xwәзла мьн тә, кör'е мьн,
Нәдәр р'ьндә, бәжн бьльндә, кör'е мьн.
Тö бона мьн р'амусана ширьн, к'ур,
Тö бьhари, әз зьвьстан, кör'е мьн.

Ле әз шамә, шаш нәмамә, сәре мьн,
Т'әбйәт т'амә, xwәш мьqамә, сәре мьн,
Йәк кал дьбә, бона йе дьн дьбә т'ур,
Кör' кö hәйә, дьнйа р'әh'мә, сәре мьн.

1964

МОСКВА—ҺИВ

Бьлет'а xwə Һьлдə, Һəвало,
Р'ожа иро əм р'ewинə,
Дəwрана мə wa Һ'əwалə,
Qонаха мə иро Һивə.

Һив, кö qöр'нə у зəман
Мина бука р'ухели,
WəҺ'ид ль ə'змин дьма,
Буйə мəзила р'ewи.

Москва-Һив р'йа мə,
Нə ə'щев, нə дьзи,
Əз жь гöнд Һатьмə,
Дьчьм сəр Һиве жи.

Бьлет'а xwə Һьлдə Һəвало,
Һив мəрəм, ле əм р'ewи,
Дəwрана мə wa Һ'əwалə,
Һив жи наминə сewи.

1959

***

Һив дәрк'әт, бу сьни,
Гәли диза ч'ьни,
Р'йа кадьз бу кәжи,
Бәләки жи кәзи.

Бу хӧшина щәwе
У qьбина кәwе,
Ч'ә'ве пез жи шәмдан,
Жь гӧһер'е весйан.

Т'ели һе һ'ьшйарә,
Һ'ӧба хорт ль балә,
Ле хорт жь нав дәште
Бәрбь коне хwә те.

***

Һавин ч'йа к'әсәрә,
Бәрф к'әтйә бәр р'ӧһ'стин,
Щәw бунә к'әмбәрә,
Бой Әләгәза шин.
Пайизе Әләгәз калә,
Хәмьл дьqәһьрә,
Газики һ'әзар зьбарә
Хәмьл нащәбьрә.
Әләгәз, дайка ширьн,
Мьразе дьле мьн әwә
Бой р'әwш у бала wәт'ән,
Һәрт'ьм бьһар ль тәвә.

АВЕТИК' ИСАЊАКЯНР'А

Һәр щарәке wәхта дьчьм,
Мот'аща мьнә Әләгәз,
К'ьламе wи мәлул, ширьн,
Р'әwша дьла бир тиньм әз.

Ширака wи халича **нәхш**
Ль бьн п'е мьн те р'ахстьн,
Мант'аше к'ур нава бьнәвш,
Хwә wәр дькә гөл у сосьн.

Кәвотк, бьлбьл, щәw у кани,
Дьньвежьн, дьхөлхөльн
Минани qизе әрмәни
Дьлшәwатьн у демгөльн.

Ньһа т'өнә к'өрде к'очәр
Бе мал мина Э'бу-Ләлә,
Ль сәр лева wанә бәшәр,
Әw дьстьрен к'ьламе тә.

Иро бәр мьн шәмал дьдә,
Р'йа ә'мре тә h'әйште сали,
Тӧ щаһьли, тӧ т'ьм т'әв мә,
К'и дьбежә wәки кали.

У к'ьламе тәйә ширьн,
Һәрт'ьм нурьн сәр леве мьң,
Һ'әму щара, кӧ дьчьм әз
Сәр синге тә, щан Әләгәз.

1955

EZDIKI.COM

ДӘQӘ

Дәqә һәйә ә'мрә,
Дәqә һәйә дәqәк.
Нава дәqәкеда
Һ'әзар мәрьв дъбә,
Ле иди чь дәqә,
Дәqә п'ьр'ә, wәләһ.
Нава дәqәкә жир
Дьжмьн һатә р'ае,
Дәqә нәбнә зьнщир
Р'ож, сал, qөр'нә наен.
Гәли хушк у бьра,
Ширәта мьн сәкьн,
Дәqәйә п'ьр' бьһа,
Qәдре дәqе бьгрьн.

Дәqә һәйә ә'мрә,
Ле дәqәк жи дәqәк.

1964

***

Чəwa чун... ах сале мьн чəwa чун,
Əз бьhар бум, əз бахчəки шин у гöл,
Əз хортəки сəwдəсəри баск у мьл,
Паиз сарə... ах, сале мьн чəwa чун.

Щаhьлтийа мьн-həспа сəрh'ьшк к'уви бу,
Жь мьн шеланд хəмла р'əнгин у бьhар,
Дə'фе сьпи ль сəре мьи кьрьн qар,
Бəрф дьбарə... ах, сале мьн чəwa чун.

Ле əwлəдно, ле щаhьлно, сахбьн hун,
Сəр бəдəна ве дьнйа р'он, дьнйа гəwр,
Паиз бьра сəр ə'мре wə нəкə ə'wр,
Дьл дьзарə... ах, сале мьн чəwa чун.

1972

ЩӘW

К'ьлама we дьхӧлхӧлә .
Ль сәр лева мерга һешин,
Хӧрәк дьдә зил у гӧла
Ча де дьдә зар'е бьстин.
Дьчә бәрбь хwәлйа т'ьси
К'әсәра wер'а дьбә тин.
Щәwe, хwәзьл шьвета тә,
Бьмьч'ьqьм, бьтәмьрьм
Бой хатьре бәнгзе Wәт'ин.

ХWӘЗЬЛ

Хwәзьл we р'оже, хwәзьл we р'оже,
Әз у Усе мә дьчунә к'әwшән.
Мә дани ове адан у шәмзе
Бина сьнща, р'ьh'ане, h'әwшан.

У дайка ә'зиз дьһат пешйа мә,
Бәрхе вьр'нир'а дьбу h'әwасk'ар
—Лао, дьгот we, дйа wан жи дейә
Мьqатбьн, хwәйкьн ван бәрхе безар.

Хwәзьл we р'оже, хwәзьл we р'оже
Кӧ әз Усева дьчунә к'әwшән.

1973

КӦР'Е МЬН

Дэнге тэ чаwа зэнгьл
У бэшэр жи р'аст бьhар,
Дьране сэдэфэ шэкьр,
Сурэте сорэ h'ьнар,
Гаве сьстэ, сэрсутэ,
Хэбэре нивчэ у ширьн
Листна хwэва п'эшмурдэ
Гӧмана дьлкьнге мьньн.

Мэзьнбэ, кӧр'е мьн, сэрбэст,
Сэр синор бьвэ эскэр
Хwэй бькэ нане мэй h'элал
Эз дьhельм тэр'а т'эмбэ
Наве хwэ, Wэт'эн у де,
Эw тэр'а дэwлэт, т'ьбэрк
Мэзьнбэ, кӧр'ке навче,
Бой т'эмбе бьвэ эскэр.

1965

***

Кӧ саг'лəм би,
Кӧ сəрхwə би,
Бьви шьван
У космонавт,
Кӧр'ке дəлал,
Хwə қал бькə
Кӧр'ке дəлал,
Хwə жар мəкə.

Кӧ сəр синор
Бьви əскəр,
Бьви п'алə,
Бьви пьспор
Кӧр'ке дəлал
Хwə қал бькə
Кӧ қаг'лəм би,
Кӧ сəрхwə би...

1965

EZDIKI.COM

ДӘСТЕ QЬЛЕР

Зине дәсте хwә т'ьм дьшо,
Дем дьтәйисә чawa р'о,
Дьране чил мина шәкьр
Әw дьк'әнә ль сәр Бәк'ьр.

Дәсте Бәк'ьр бунә к'әрмә
Нафькьрә, wәки шәрмә
Сурәте р'әш мина qире,
Мина h'әр'йа бьне бире.

—Кör'о, шәрмә, кör'о Бәк'ьр,
Зине qәрфе хwә wa ле кьр,
Бьвә п'игар бона аве
Бькә гör'а де у баве.

1965

Ә'МРЕ МЬН

Ә'мре мьн к'ьламә,
Мьch'ид у мьqамә.
Дае бәр щолане
Р'уньшт у гот:—Лури,

Бона К'ӧрдстанӕ
Мӕрт'али у шури.

Нӕби бындӕст у дил
П'э̄ра, хӕзна, к'ане,
Щьмӕ'т мешӕ, тӧ зил
Ль ч'йае К'ӧрдстане.
Э'мре мьн к'ьламӕ
Дӕнгбеж К'ӧрдстанӕ...
1965

***

Дьбен: Мьрьн hатӕ дьне,
Дьбен: Пирӕкӕ бӕт'ӕрӕ,
Э, ӕм щаhьл кӧ р'абьне,
Гӕло ӕw щӕ'ду намьрӕ...

1965

***

Әлӕгӕза мьнӕ кӕзи хwӕ кьр нӕхш,
Бӕранийа хwӕ сьпи кьрӕ хӧрща хwӕ,
Халичӕкӕ к'awӕ, к'ӧбар р'ахьстйӕ,
Т'ӕв hунайи жь зил, зиwан у бьнӕвш.

Щəw-тирəмə'р ль синге ч'ие тенə хар,
Жь бəлəкйа əw дьр'əвьн к'əл у бин,
Ле бəрфа де хəбəр дьдə h'ал у qал,
Гəрм бу щəлат, əw гиһандə бəр р'öh'стин.

У бəрф дьмрə, жь к'əрбана дьбə ав...
Хwəзьл ль wи кö дьмьрə öса мəрд,
Дьбə дайик бона гиһа у бьнав,
У qəнщ дькə бь э'мре хwə кöл у дəрд.

1967

БƏРХВАН

Э'гит бəрхване гöндə,
Т'ьм сəр ч'йае бьльндə,
Бьр'а бəрха дьбə wьр,
Нав бəлəкйе щəwаһьр.

Wəхта ль ч'йа һавинə,
Зозан щи у ньвиинə,
Бəрх сəр гиһае мəхмəр
Дьбьн h'əрфе сəр дəвт'əр.

Те пайиза т'ер, т'ьжи,
Э'гит ль гöндда дьжи,

Бой мәк'т'әбе әw p'ewи,
К'ьт'еб, qәләм hогре wи.

Ле wәхта те бьhарә,
Т'әбйәт дьбә зьбарә,
Ә'гит диса qочах жир,
Бәрхвание дькә т'ьвдир.

***

Бина нане т'әзә те...
У wa те бәр ч'ә'вс мьн
Р'амусана р'ое гәш,
Кӧ зәвиер'а дьбә р'әwш
У худана гӧндие мә,
Кӧ т'әв xwәлиа щан дьбә,
Wер'а дьбә р'ӧh', адан
Сәр сьфра мә дьбә нан.
Бина нане т'әзә те...

1971

К'ЬЛАМА ХОРТЕ БӘНГИ

Wәй ле кьне, wәй ле кьне,
Qиза колхозе эгьне,
Тә бир накьм, тә бир накьм
Һ'әтани р'ожа мьрьне.

Wəй ле р'ьнде, wəй ле р'ьнде,
Һива зивинə сəр гöнде,
Тə бир накьм, тə бир накьм
Һ'əта р'ожа qьйамəте.

Wəй гозəле, wəй гозəле,
Кара хəзалə кəвəре,
Тə бир накьм, тə бир накьм
Һ'əта сəр һ'афа мəг'бəре.

Wəй ле qазе, wəй qазе,
Wəй дəлала, гəрдəн газе,
Тə бир накьм, тə бир накьм
Тö чь жь р'öһ'ем дьхази.

Wəрə əз тö, wəрə əз тö
Дəст бьднə дəсте һəвдö,
Wəй ле кьне, wəй ле кьне,
Qиза колхозе эгьне.

1966

ГӧНДЕ МӘ

Т'а, т'әт'рхан-гӧнде мә,
Гамешqьр'ан гӧнде мә,
Малә тә'ри у wеран
Бе хwәй, хӧдан гӧнде мә.
Бани дьhун гӧндӗ мә,
Qәт'ьл бу, хун гӧнде мә,
Дәwра кәвн чу ӧнда бу,
Жь дйа хwә бу гӧнде мә.

Щаhьл, щиван гӧнде мә,
Баr' у бостан гӧнде мә,
Р'ожа тә нуp у ләйлан,
Шен у р'ьhан гӧнде мә,
Гӧл у шилан гӧнде мә,
Шәмдан, гӧлан гӧнде мә,
Әз мот'аще наве тә,
Советашен гӧнде мә.

1966

СЬВӘ

Шәрq зәрьqи, р'о бәшьри,
Ави ль ә'рде буйә мьр'щан,
Шәв хәр'ьqи у к'әсьри,
Р'ойә ньhа хwәй у хӧдан.

Спндара дəре мале,
Назьк, hеди дьлəрьзə
У лəгляга сəре даре,
Сəр льнгəки дьр'əфьсə.

Бар'ина бəрх, каре вьр'ни
Т'əв həв буйə, буйə к'ьлам,
Ль сəр лева qиза бəнги
Мöh'бəта к'ур буйə мьqам.

Awa гəшə, awa хwəшə
Həр сьвəкə wət'əне мьн...

Т'ƏМИ

Баве мьн мьр, мьнр'а мал у дəwлət нəhьшт,
Хəлайи бу, нан т'ьбəрк бу, бəрбьhери,
Хушк у бьре qич'əлоки хенида мьшт,
Бəр тəндуре дьбунə чит, ч'ə'вə ль дери.
У дайка мьн дьhатə мал, бəрош дани,
Höлм у гöлма шорбе малда дьбу п'ərдə,
У чоке мə зар'а т'əва дьр'ьщьфйан,..
У р'əqин ль дəвгилк дьк'ət, ле чь зə'дə,
Ава р'онə, гəwрə, бəтр'əнг дьhатə хан,
У мə дьхар,... у мə т'ьре ль дьнйа р'он
Хенщн шорбе иди тьштəк тə'м т'öнə.
Баве мьн мьр, мьнр'а мал у дəwлət нəhьшт,
Сал гьран бу, h'ал бəт'əр бу, ле мал вала.

Ле баве мын т'эми да мын: "qэдре Wэт'эн
Дайка ширын, нане т'ьбэрк hэрт'ьм бьгрэ„.
Hha, шькьр, дьнйа т'ерэ, дьнйа т'ьжи,
Хенщи шорбе, малда hэйэ чь кӧ бежи

Ле пьзмамно,
Wэрьн эм т'эв
Соз бьднэ hэв,
Qэдре Wэт'эн,
Дайка ширьн
У qэдре нан
У qэдре wан
Кӧ дьдьн нан
Hэрт'ьм бьгрьн.

1966

***

Эв ч'эме hана
Чь гэфэ, чь гӧр',
Дькэ qалмэ-qал,
Дькэ qар'э-qар'
К'ьламэ динэ,
Кӧ hэвдо тинэ.
Хwэзьла мын
Ль wи,
Кӧ hэвдӧ тинэ.
Ду бьhара шин
Hэрт'ьм hавинэ
У дьнйа гэwрда,
Паиз жи hэнэ.

***

Ч'э'ве тэ р'эш, бьру qэйт'ан,
Дэв, дьране тэ шэкьри,
Ъьма мамэ, тэ бьск бадан
Чь бер'эh'м у дьлкэвьри.

Iı'öба тэ we сэр Гридаг',
Эз печ'ирван ль нав дэште,
Эз wa беч'ар, эwqac алчах,
Тэ сэре ч'йа xwэ да heч'е.

Бэржер wэрэ, бэржер wэрэ,
Wэh'ид, бедьл мэсэн,
Р'оже hэр'э, шэве hэр'э,
Шина р'эшэ э'мре бек'эн.

Дьле мьн тэр'а щоланэ,
Ih'öба тэ мьнр'а шэмданэ,
Бэржер wэрэ, бэржер wэрэ,
Э'мре т'эне бь к'эдэрэ.

1966

ӘСМӘР

Wәй Әсмәре, wәй Әсмәре,
Wәй Әсмәра гӧли зәре,
Тӧ жь хени wәрә дәре,
Әз мот'аще бәнгзе тәмә.

Wәй Әсмәра кар хәзале,
Ḥори п'әринга дәлале,
Жь әйwане wәрә харе,
Неч'ирване ḥ'ӧба тәмә.
1969

***

Бьḥара шин т'әвн дархьст
У ч'йа бунә т'әвние we,
Ле бәләки бәвш у бьст
У щәw р'исе фрете.
Ḥешнайа дӧр' мә'сурә,
Со у пежәк даргӧрә,
Кӧлилке бин, р'әнг-р'әнги,
Ль сәр т'әвне бун бәнги.
У нәхшк'ар у зьбарә
Әw бь xwәйә бьḥарә.
1969

ЭВАРА ГӀОНД

Кӧ бу эвар, тӏэ'ри дак'эт,
Щерге лӏэмп'а гӏондр'а бун р'эхт
Т'эбийэт саqи, дэнгбеж бу ч'эм
К'ьлама wи кьр лӏэмӏэ-лӏэм.
Э'змане сут hуна хwэр'а
П'отӏэки кӏэвн жь п'ьлте э'wра,
Бьруск мина т'ор'а зер'ин
Qэтӏйа... Э'wра кьрӏэ гӧр'ин.
Т'уши hӏэвбун э'wр у э'зман
Тӏэ дьгот, dewa гӧрз ль hӏэвдан.
Дьнhер'и к'ижан мале,
Шанӏэшинӏэ, к'оч'к у сӏэра
У wэрзэбае бьhаре,
Буйӏэ бӏэлӏэд h'эму дӏэра.
Гӧнде мӏэ кӏэвн, т'а, т'этьрхан.
Бу р'ьh'ина ви гӧнде hан.

1964

EZDIKI.COM

ШЬҚЛЕ МӀЬН

Сьфәте мьн п'ьр' садәйә,
Сурәт бьһар, ч'ә'вә зәлал,
Деме п'алә, гӧндие мәйә,
Қӧ Октйабр мә кьрнә к'ар.
Бәнгзе мьнда һәйә р'ьһ'ал
Йа алт'кьрьне мәйә р'әнгин,
Қӧ зьвьстан кьрьн бьһар,
Кьрьн п'әпук дьжмьне дин.
Гава ә'wр һатнә сәр Wәт'ин
Бәшәр бьрйа сәр леве мьн,
Жь дьл ч'ьлке хуне барин,
Хәмьландьн гӧл у сосьн.
Әз, Матросов т'әв чунә шер',
Нәйар бәр мә һатә р'ае,
Бой хернәхаза әм бәлгер',
Т'авәта wан ль мә нае.
Гастело бь ваң дәсте мьн
Нав фьр'ьнда хwәйә бь алав
Ажотә сәр ордйа дьжмьн,
Бьранд ль wан қӧрсах у т'ав.
Әз, Корчагин дьл у щәгәр,
Сәкьнинә сәрхwә, қәwин,

Мьн "Катйуша„, эwи "Гозэл„
Ньватийэ бь дьле эвин.
Мала хwэда эзи дьлсар
Жь бьрина к'ёрде мерхас,
Ћатэ бал мьн Терешкова
Гот: "бьранго, сэбар, сэбар„...
Р'оке бе эз, тё т'эвайи
Ћэр'нэ К'ёрдстана шэмал,
Шайа wэ бона мэ шайи,
Хwэде нэкэ, шин жи дёбар.
У эгэр ћун бawар накьн,
Дэ бьпьрсьн жь Гагарин,
Мэ к'ьћ'ела хwэ т'эв зинкьр
Р'агьрт бэрбь э'рше э'змин.
Сьфэте мьн qёр'на мьнэ,
Сьфэте мьн сьлсьлэтэк,
Эгэр шькле мьн дъхазьн
Шькле qёр'на мьн бьк'шиньн.

1966

МЬQАМЕ ШӘР'Е WӘТ'ӘНИЕ

1

У зар'тӣа мьи-бьӈара шин,
Ч'ьлмьси жь тәйрока шер',
Мина ӈәспа бе гәм, дьзгин,
Бәрбь сьт'аре кьрә мел.

У ч'ә'ве мьн, кӧ ӈе т'әзә кьрьн мезә,
Бун ӈ'ьсрәта зькәки т'ер,
Xwәзла мьи ә'вде бе к'әсәр,
Кӧ нәдитнә бәрат'а шер'.

2

Тә готә мьи "фәсал ӈәр'ә„.
Нәйари ӈар у бәт'әрә,
Шәр'ә, лао, к'и чь занә,
Гӧллә дьле тә нәжәнә„.

У гьӈиштмә мәйдана шер',
Ахин, зарин бу, wәйwәйлер,
Ле бәр ӈ'ӧба Wәт'әне мьи
Гӧлле нәйар тәйах накьн.

3

Т'опа дьжмьи ӈезик ӈьнгавт,
Хорт к'әт у бу нә'лина wи,
Ә'рд ль дора wи чу у ӈат.
Спьндаре сәр кьрә си.

Анщах хорт дәст бьрә щеве,
Шькле йаре ниша мәкьр:

— Шькьр сахэ, хьрав нэбу,
К'эн сэр лева wи гот у мьр...

4

We бьhаре ч'эмэ гöр'бун,
Кöлилкэ п'ьр', гöлэ бин,
Qиза дэзмал ньтрандбун
h'эта бенэ мал хwэзгин.

Зьлама qиз hьштьн ль мал,
Бона Wэт'эн бун р'ьh'ин,
Сэр хатьре хорте п'эргал
Qиз у дэзмал ч'ьлмьсин.

5

— Ах, К'элэше ч'э'в бь р'эш,
Кöлилка бист бьhари,
Шэр'е нэйар, к'апе бэш,
Чэwa кьри ви h'али.

— Wэй, бьранге мьни hэq,
Р'астэ, hэрд п'е мьн фьр'ин,
Ле фашисте р'энг hэмэq,
h'эвин дьле кöл, бьрин.

6

У Зэйт'уна сурэт хуи,
Бэр шемике ма тьма,
Ч'э'ве бэлэк шелу бун,
Ӏивйа р'енга лаwьк ма.

Ле хорт идӣи бу хwэли,
Ль к'энаре ч'эме Буг,
Wэки т'ӧ кэч', тӧ зэри,
Нэбьи беч'ар у п'эпук.

7

Qизка бьч'ук фьр'и к'эт,
Чаwа гӧлэк ӡэӏьри,
Дайке кьр ах, мэдэт,
Ле дьл qизе сэqьр'и.

У фашистэки ӏат, дит
Мина к'элбе сэр к'элех,
К'энйа кьрэ т'иqэ-т'иq
Эwи бедьл мэнщэнеq.

8

Гӧл жи хун бун wан чаха,
Бьриӈ гӧле бе бӧг'с, бин,
Ах, дьл данэ бэр даха,
Жь wи стэндьн илащ, тин.

Гӧл жи хун бун wан чаха,
Дьл жи кован у бьрин,
Һәй, р'абьн гәли саха,
Һуркьн к'ока шер'ә шин.

9

Декбу, һ'әфт кӧр' һ'әфт тәлаш,
Вәр'екьрьн дәшта шер'
У дәрд сәр дьл бу бәраш,
Дьл дә'н, ле шәр' бу бәлгер'.

Һ'әфт кӧр' мьрьн, паше шәр',
Дьле дйа пир һ'ьзһ'ьзи
Канйа нав гӧнд бу һәйкәл
У де т'ьре кӧр' дьжин.

10

Зер'бу, т'ьбәрк пә'ри нан,
Хwәзьл дьдан зьке т'ер,
Дьле мәрйа дьһеран
Мина геньм... р'оже шер'.

1966

ДЬЛЕ ДЕ

Пэй тӧ, дьле дейи фьрэ,
Һэй тӧ, зэйнэта qӧдрэте,
Р'э'ам т'ьме жь тэ дьбарэ,
Һ'эта р'ожа qиамэте.

Һэй тӧ, дьле дейи ширьн,
Дьк'эwгьри бона зар'а,
Һэй тӧ, дьле дейи мэзьн,
Тӧ фьрэйи wэкэ бэ'ра.

Һэй тӧ, дьле дайка э'зиз,
Т'ӧ мэрт'али бона лаwа,
Һэй тӧ, дьле дейи т'эмьз
Тӧ щолана зар'е сава.

Һэй тӧ, дьле дейи мэзьн,
Тӧ каниа сар бона лаwа,
Бой эмэке кӧ тэ да мьн,
Һ'эзар щари малиава.

1961

***

Әгәр бьhар гӧла нәйнә,
Әгәр баг'и h'әмлә шинә,
Әгәр к'әwшәи нәхәмлишә,
Э, чь бьhар, э, чь зәйпәт.

Әгәр ч'әми дәвк'әф ишә,
Әгәр дьли бе әвишә,
Әгәр бәрх бәр маке нинә,
Э, чь бьhар, чь дәфинә.

Әгәр бьhарә пә шинә,
Әгәр qӧльнг пацьбинә,
Шьван шәмзе дәгмә тинә,
Wәләh, әwa бьhар нинә.

Кӧ бьhари бькә бьhар,
Әм тер' бьвьи жь тә диндар.
1967

СИАРЕ ЩӘЙРАНЕ

Дьзгина hәспе әwи бәрдьда
У дьбу меван ль h'әму э'рда.

Ч'йа у зозан дьбупә мәйдан,
Дажот h'әтани Иран у Т'уран.

Дажот р'оһьлат һ'эта р'оава,
Һэр дэра дьнйа шенбу у ава.

Wи дьхwэст бажо һелане т'эзэ,
Кӧ дьнйа р'оньк т'ьм бькэ мезэ.

Р'оке к'ьһ'еле бьн wида банзда,
Сйар мина Мирмьһ' тьма бу у ма.

Мьрна мьхэнэт wир'а кьрэ щэнг,
У щанйа wи бу хӧре т'ърба тэнг.
1973

***

У дьле мьн буйэ сэһ'эт,
Шьнгэ-шьнга wийэ һэрдэм,
Ле ах һэwар, ле ах мэдэт
Р'оже э'мре мьн дьжмьрэ.

Дьло р'абэ, дьло навэ,
Сэһ'эт һэнэ һэр дьк'ана,
Qимэте wан пол у нивэ,
Ле е дьльк э'мре мьнэ.
1967

***

Ӏатмә дьне у мьн т'ьре
Әзьм ӏәр...
Дьнйа мәйданәкә сьре,
Мәрьв сйарә сәр.
Мәйдан ӏәйә қөр'ни-қөр'на,
Ле сйар дәқиқә
Мәрьв р'ewи, мәрьв меван
Нәхшәки дькә.

1967

***

Т'әбийәте тө шанәшини,
Бәйт'а. э'мьр ль ӏәв тини,
Тө сәрканйа э'мре гәши,
Т'опа дыне т'ьме р'әwши.
Тө бьӏаре бука кәзи
Ле ӏавине мал у р'әзи
Тө паизе кодка т'ьжи
Зьвьстане пира р'ьжи.

САЛА 1917-а

Петроград. Мьж гьран бу чəwа h'əсьн,
У р'о п'еч'а, деме we гьрт п'əрда мəзьн,
Дəнге п'але мина шера гьhишт ə'змин
У ләрьзин таме əсhабə, зерзəмин.
Ль бьн к'ӧлма хəлqе мерхасə, р'əнгсьндйан
К'оч'ка п'адше нава шине бу мурстанг,
Сəр həвр'а чун wəзир, qази, шьндьрме дин,
Чəрха wана ч'əп зьвьр'и, к'əтьн жь зин.
Дəфа həwаре сəр бажер' бу музьрган,
У сəwта we фьр'и, h'əта ə'рше ə'зман,
У бəйраqе сор нав həwе бунə мешə
У мьж хӧнаве ча мьр'щан жор дьр'ежə.
У qӧрф к'əтə дьле п'адше нəмьрнəжи
Жь дəнге т'опа "Аврорайə„ дьнеh'əжин,
Дьнйа кəвнə дəwранп'озан у h'ьзh'ьзи
Кьрə нə'лин у к'əт чаwа дара р'ьзи.
Р'абун, шабун hьнд у чəркəз, к'ӧрд у мəхин
У дəwләта п'ала, гӧндйа, р'абу сəр зин,
У бəтр'əнг бу тə'рйа qӧр'на мина щəлат,
У азади Октйабре т'əвар'а шанд.
Дьнйа т'əзə əw т'ьфала бе зар, зьмаи
Р'ож сəр р'ожа сəрхwəда hат, бу нав, нишан,
Бу гəмикə дəwрандьреж ль бə'ра wə'дə,
У Ленинə сəрəке we, əв р'о шə'дə.

1967

***

Әз кӧ hатьм дьне
Мала мәда дә'wат,
Мала мәда шайи.

Бәран шәрже кьрьн,
Шәрав вәр'е кьрьн
Херхаза т'әвайи.

Навка мьн же кьрьн,
Бисо пе wәр кьрьн,
Готьн: Нәви хайин.

Готьн: Шькьр мерә,
Нерә, бона к'ерә,
Ә'wр ле бьвә сайи.

Готьн: Бона Wәт'ән,
Бона де у бава
Т'ьме бьки р'айи.

ДАЙКА МЬН

Пирка мьнә дәлал,
Пирка мьнә h'әлал
Жь хәбәре Мәиане

Дайка мьнэ ширьн,
Дайка мьнэ дэлал,
Wэкэ дьне мэзьн,
Бэ'ра бесэр у бьн.

Дайка мьнэ бьhар,
Дайка мьнэ шэмал,
Ӏ'эжанд щолана мьн
К'ьшанд к'эсэра мьн.

Дайка мьнэ ширьн,
Дайка мьнэ бэтӏ'ал,
Ӏ'өба мьн хwэр'а бьр
Нава ах, бэре сар.

Дайка мьнэ ширьн,
Дайка мьнэ ӏ'элал
Р'азе, р'азе р'эӏ'эт,
Ӏэwар ль мьн, мэдэт.
1974

ӀИВЙА ТЭМЭ

Ӏивйа тэмэ, wэрэ,
Эз шэле щэмэде,
Тӧ тиренщи, wэлэӏ.

Ӏивйа тэмэ, wэрэ,
Эз хwэлйа к'эсьри,
Тӧ барани, wэлэӏ.

Һивйа тәмә, wәрә,
Әз хwә шәвәр'әшьм,
Тö шәмали, wәләһ.

Һивйа тәмә, wәрә,
Әз нәхwәше тә'льм,
Тö һ'әкими, wәләһ.

Ч'ә'вньһер'ие тәмә,
Ит'маз дькьм, wәрә.
1968

ЗВЬСТАН

Звьстанә... дор у бәр
Ньхамтьнә бәрфа п'ук,
Qьжьк манә бәрәдәр,
Мәльсинә ча п'әпук.
Дар бунә кале зәмин,
Ч'ьqьл п'ор'е wани чил,
Р'о мина кöч'ке бе тин
Бәр сöр' сәрме буйә дил
Ч'ие хwәкьрйә бәрф у буз,
Сәqьр'инә кани, щәw
У к'әлб дькьн кузә-куз
Бьн ә'змане бәтр'әнг, гәwр.

Т'əхьм ль нав хwəлйа р'əш
К'əтйə нава хəwа к'ур,
Бьhаре wе лəзкьр мəш,
Бəрф у буз ле бунə зур...
1968

***

Сьве зу h'ьшйар бума,
П'ехас, башəwал бума,
Льнг тəрьки, лəнə за
Хwəзьл диса зар' бума.

Чəwа бəрх безар бума
Бемал у беп'ар бума
Р'öh'и садə, дьли щап
Хwəзьл диса зар' бума.

Ль бьн коп сьт'ар бума,
Ль ч'йа h'ьзмəк'ар бума,
П'от р'ьт'ьли, кьрас щаw,
Хwəзьл диса зар' бума.

Həсне к'öмəйт сйар бума.
Жь бажер' бəрwар бума,
Бьмама бе дəнг у нав,
Həр т'əк т'əне зар' бума.

БӘЛГ

Ду багәра адаре
Буз сәр даре hат харе.

Бәлгәки ч'ук hат хане.
Жь дйа хwә бу нисане.

Гӧлан бу декә бәнгзхwәш,
Да бәлг р'ӧh' у дае р'әwш.

Р'ое да бәлг цьнйат, тин,
Әw бу зар'а бәр бьстин.

Ле бу хәмьл h'әзиран,
Мewа доре буйә к'ан.

Пер'а гьhишт сәрпайиз,
Бае сар ле бу байис.

Ах, хwәйе awцас т'ьвдир,
Бәлг ча hеса бу т'ьг'дир...

1970

***

К'уча мәйә т'оз у думан,
Тә зар'тйа мьн дьзи,
Ах, дьле мьнда бу дәман,
Ће we дькә к'ьзин.

К'уча мәйә байис,
Тә мьн кьрә пайиз,
Зар'тйа мьн тә бу р'әwш.
Ләма öса гәшӣ,
Ләма öса бәнгзхwәш.

1970

EZDIKI.COM

***

Хwəде р'ə'мə... Р'ожəке бе хер у бер
К'ӧрдстане р'абə сəр зин чəwa мер,
We дьзгина к'ьh'ел бəрдə, бьвə зур
Бой ахьрйа хwəйə аза, шəмал, нур.

К'и дькарə нəдира шəмс бьгрə дил,
Кӧ малсəхəла хwəлие нəбьн гӧл у зил,
Хwəде р'ə'мə, we бе р'окə нав, нишан,
We азабə, мер у шербə К'ӧрдстан.
1970

Т'ƏБЙƏТ

Əв т'əбйəта кəзи,
Бука к'ӧрдə р'əнгин,
Мьлк'е h'əму кəси,
Əз ле бумə бəнги.

Əв т'əбйəта дəлал
Р'ӧh дайə həр мəри,
Нав кӧлилке we ал,
Хəбəр дьдьн зəри.

Зәрйа р'öh'е хwə дан,
Мьрьн, бунə хwəли,
Бунə qьнйат, имдад
Р'əwша həр тəhəри.

Əм у т'əбйəт п'игар,
Əм де, əwлəде həв,
Т'əбйəт бо мə бьстан,
Ле мəрьв зар'ьн т'əв.

Əв т'əбйəта кəзи
Мьлк'е h'əму кəси...

***

Ə'мьр, мьрьн...
Йəк достə, йəк дьжмьн.
Йəк шəкьре ширьн,
Йа дьн qəзйа мəзьн.

Ə'мьр, мьрьн
Данин ль сəр мезине,
Ə'мьр бу Гридаг',
Мьрьн—həр к'öлмə ах.

Ə'мьр, мьрьн
Сйарбун, дан алайа,
Ə'мьр к'ьh'ела бəхт,
Мьрьн йабйа бе бəхт.

Ə'мьр, мьрьн...
Йəк достə, йəк дьжмьн.

БЬҺАР

Бәлге һешин бунә р'әхт
Ль сәр синге даре
Хәwе р'абу т'әбйәт,
Бәдәw мина йаре.

Бәрхе кьрә бар'ин
Һ'öба дайка ә'зиз,
Жь ә'змана бари
Сәwта qöльнға зиз.

Ләйлан-щергә мьр'щан,
Сәр бәдәна к'әwшән
Хwәшхwәшк бунә финщан
Бунә хәмьл, р'әwшә.

Щәw-к'әмбәра зивин,
К'әфә ль сәр дева,
Qьнйат дьдә зәмин
Дьде зöр'әт, меwа.

Ә'змин кьрә гöр'ин,
Хwәкьр дере һ'әфтр'әнг,

Чьлък бунэ мори
Ль к'эскэсора qэшэнг.

Мып жи qэлэм hьлда,
Бум дэнгбеж у мьсh'ид,
Пэсне бьhаре да
У жер'а бум мьрид.

АВКА ЛЕВЕ

Бьре мьип э'зиз
Усьве Р'ьзгойи р'э'мэтир'а

Wэхта мьрьна хэдар
Бу бьк'ьр'чйа э'мре мьн,
К'ома пьзмама у бьра
Читбэ дора мэйт'е мьн,
Wэхта хушк у qизе мэрд
Бьска жекьн ль сэр. мьн,
Мьрна мьн wан бьвэ дэрд—
Эwэ авка лева мьн.

Бьмрьм ль нав к'ома сор,
hёрмэт, р'умэт у намус,
Сэр мэйт'е мьн бьвьн мор,
hесре т'эва... бьвьн п'ус
Дайка э'зизэ навсэр
Бькэ шина мьрна мьн

Наве че hэр'мэ мэг'бэр—
Эwэ авка лева мьн.

Нав мӕзэле кэр'и hан,
Т'ърба мьн жи бьвэ щи
У к'ӧлфэта дьлкован
Сэр т'ърбе бьвэ гӧлчин,
Хернэхаз жи бинэ зар,
Бь h'эйф щава мьрна мьн
У наве мьн нэвэ qар—
Эwэ авка лева мьн.

Ду мьнр'а сах, сьламэт,
Пьзмам, бьра, хушк у зар'
Бьжин эшq, ша, бемьнэт,
Нэбиньн дэрд у кӧла,
Хwэйе qэдьр у qимэт,
Сонде бьхӧн сэре мьн,
Э'мри бьhар, мьрьн qэт—
Эwэ авка лева мьн.

Сал сэр hэв бьвнэ гэwлэз,
Т'эв бир бькьн фэсла мьн
У ль бэхте qӧдрэт, qаз
Р'оке дьне меван бьм.
Бьвиньм эз дьнйа гэш,
К'ӧрдстане бьвиньм
Аза, сэрбэст у бэнгэхwэш—
Эwэ авка лева мьн.

СИНӘМ

Сал у зәман бәре,
Wәхта ч'йа жи ньзмбун,
Хьшим у щаһьл бун,
Ль гәлие Ә'либәге
Нава гöле р'әнгин,
Дәшт у мерге һешин
Эла щуда дьжит.
Коне р'әшә, мәзьн,
Ль һәв дьбун зьнщир,
Wьр һәбун бәг, һ'акьм,
Һәбун к'әсиб, сәхир.
Кö шәмс нәдир дьда
Р'о букәкә дәлал,
Дәрдьк'әт пьш п'әрде,
Дьда сәр ч'йа шәмал,
У р'әwш дьда ә'рде.
Кәванйа дәр мала
К'ьл дьданә мәшка,
У сьфрәкә вала

Дьбу эwра кәшка.
Qизе к'ӧрдә кәзи,
Кар хәзале қәшәнг,
Дьбун кәwе ә'сли,
Һәвр'а дьбьрьи дәиг.
Эла щуда ам у т'ам,
Хwәр'а дьма бемьнәт,
Һәбу һӧрмәт, һәбу р'ә'м,
Һәбу қәдьр у қимәт.
Сәлим аг'е эле бу,
Хwәйе кәри, сурйа бу,
Дәшт у мерге бе сәр, бьн
Дьданә' wи мал, әк'ьи.
Һ'әфт кӧр'е аг'е һәбун,
Һ'әфт жи мина тәлаша,
Һ'әким бун, ле хирәт бун
Бе хәм бун, бе т'алаша.
Һ'әфт бьра бун, хушкәк һәр,
Әw Синәма гәрдән зәр,
Авка леве аг'е бу,
Дьле wи бу, р'ӧһ'е бәр.
Синәм ӧса бәдәw бу,
Мина р'онга р'у әзмин,
Дәв, дьранә шәкьр бун,

Гӧли зьрав у зер'ин.
Бәжнә бьльнд, спьндар,
Навк'елк зьрав у кәвәр,
Сурәте сор ча h'ьнар,
Сәр гәрдәна wейә зәр.

2

Бә'са Синәме чу, чу,
Э'рәбстане гәр'йа т'әв,
Шәрәф хан т'әсәлә бу
У wи кьрә зәвә-зәв.
— Кӧр'о, гәли щәwрька,
Гәли хӧлам у щари,
Әз хане эла э'рәба,
Т'әв ль бәр мьн дьзарьн,
Дьбен, Сәлим хане к'ӧрд,
Баве h'әфт кӧр'е чейә,
Синәм qиза wийә хут,
Кӧ hьмбәри р'ожейә.
Р'абьн, эле бьгәр'ьн,
Бәг, бәглька биньн вьр,
Дәфа hәwаре лехьн,
Бьра хwәзгин hәр'ьн wьр.
Шәрәф, хане мьхәнәт,
Хане эла э'рәба,
Иди кал бу, хwәйәwлəд,
Мере h'иждә щанька.

Бьруйе wи р'эш у гьжньж,
Ч'э'ве wи жи т'ьжи хун,
Левэ qальн, сьмел тиш,
Гöh wэкэ нане лош бун.

3

Шьнгин хöлам, щарйа к'эт,
Дар, гопале хwэ hьлдан,
Жь cawa хане мьхэнэт
Нава эле т'эв гэр'йан,
У wан анин бэгльк, бэг,
Hатьн мэлэ, hатьн п'ир,
Кьрьн к'ар у т'ьвдарэк,
Стэндьн хьзмэт у т'ьвдир.
— hэр'ьн, хан гот, мерани,
Бежьн: Сэлим, qиза тэ,
Бьра бьвэ кэвани
У бэрмалйа хане мэ.
Эгэр wи кьр на у qэт,
Р'абьн, wэрьн бе дэнг h'ьс,
Эме hьнга qаз, qöдрэт,
К'апа hэвр'а бавежьн...

4

У р'ек'этьн бэг, бэгльк,
Дьзгин к'h'ела бэрдан,

П'айе həв дан бь кӧлзьк,
Ог'ра хере данə wан.
У ажотьн чун у чун.
Се р'ож, се шəв бьhӧрин,
Жь эла хwə хəwлə бун.
Э'либəге эwьрин.
Ч'нае к'ӧрда назьк, наз,
Ль həв гьртбун говəнд,
Хəмьли бун бəст у газ
Гӧл, кӧлилке бин у р'əнг,
Ч'ем к'ьлама хwə дьгот,
К'əфа qəрqаш сəр лева,
Ча к'ьh'елəк гəм дькот,
Hа дьлəзанд wи р'ева.
Тəр'азьн бь зил, зиwан,
hешин мина дерəки,
Дьр'əqьси wьр лəйлан
У qəйт'ан бун бəлəки.
Ч'йа бəрф дабу сəре хwə,
Мина к'олосе к'ӧрди,
Ə'wра доре гьртьн тəлп,
Мина шə'ра h'əмуди.
Шьр'ке канйа бəрщеник
Жь синге ч'ие тенə хар,
У к'əскəсор бу мелит,
Бона ə'змин бу гӧhар.
Бəст бу сьфрəкə hелə,
Зиwан финщаньн ль сəр,

Кон жи чаwа р'əшелə,
У qəwазьн доре зəр.
Кани hеди дьк'ьшə
Авə зəлал, щəwаhьр,
Qизəк hеди дьмəшə,
К'узе ч'ьни ль сəр мьл.
Орт'а ове коне р'əш,
Ḣ'əфт стун жер'а бунə р'əwш,
Ḣ'əфт кӧр'е че нав мале,
Qиз бь мəша хəзале.
Коне Сəлим хан бу əw,
Ле h'əфт стун, h'əфт кӧр'е wи
У Бəлгизара бəдəw
Жер'а бубу бəрмали.

5

Бəг у бəгльке Шəрəф,
Фəсал чунə сəр к'оч'ке,
У wан кьрə зəвəзəв,
Чаwа зар' ль малh'оч'ке.
Бь ə'дəте кал, бава
Ль сəр к'оч'ка пеш зоме
Ḣəбу бəре хwəзгинийа,
Кӧ дьhатнə wьр т'ьме.
Бə'с бьрьн данə Сəлим:
— Маqул, əвə h'ал-h'əwал,
Мə əwьринə хəриб,

Wаиа т'әглиф нәкьн мал?
— Р'абьи гәли хӧлама,
 Һәр'ьн кӧр'е мьнә че,
Wан т'әглифкьн, биньн мал,
Жер'а бькьн һӧрмәте.
Әмә мәрдьн у бемур',
Мале мә т'ьм меванһ'ьз,
Кӧ һатьнә жь щие дур,
Әкбәр бьдә wаиа р'ьсq.
Меван qасьде р'әбе мьи,
Һәр'ьн т'әглиф бькьн мал,
Ә'зәт qӧльхи wан кьн,
Же бьпьрсьн һ'ал у к'ар.
У жь мал чун һәр һ'әфт кӧр',
Навк'елк зьрав, п'әләwан.
Хӧлама жи эриш кьр
П'е-п'е данә ль пәй wан.
У гьһиштнә хwәзгина,
Бәшәр ль сәр леве wан.
Бәг, бәгльке Шәрәф хан,
Ль щие хwә р'уншти ман,
Кәси пьзав нәда хwә,
Кәс р'анәбу жь щие хwә,
Ӧса qӧр'ә, зьманзерф
Wан сәлама һәв вәгьрт.
Ле qасьде Шәрәф хан,
Ле сәрк'аре wан Ә'вдал,
Готьн хьзмәта хwә т'ам,

Әме бежнә Сәлим хан
Бьра р'абә бе вьра,
Әм р'ewинә, р'йа мә дур,
Әре, әре, на у на,
Шәрәф хан ма р'йа мә зур.

6.

Бә'с бьрьн данә Сәлим:
— Maqул, әвә h'ал-h'әwал.
Бәлгизара жьна wи
Хәбәре hан анин зар:
— Сәлим зар'е ɯан нинә,
Жь мал дәре, hәр'ә wьр,
Шәрмә wанр'а, әw к'инә,
Өса бәрзәqьн у көл.
Hәр'ьн, бежьн бьра бен,
Наен, qар'нәqьсие бен.
— Qизе, әw йәк кер нае,
Әw меваньн, әм малхөе,
Әw хәрибьн, әм жь щи,
Иро борще мә qәнщи.
Меван qасьде р'әбе мьн,
Hәр'ьн, т'әглиф бькьн мал,
Ә'зәт, qөльхи wан кьн,
Жь wан пьрскьн h'ал у к'ар.
У чун готнә Qәрәман,
Гьли, готне баве wи,

Һ'әфт кӧр', мина һ'әфт деwа
Мьт'анә бун ль бәр wан,
Бой хатьре баве хwә,
Тьшки бекер нанин зар.
Ә'вдал wана кьр гази:
— Р'абьн, гәли бәглька
Әм хwәзгиньн у qази
Иро жь эла ә'рәба.
Жь щи qӧр'ә у qӧт'ам
Р'абун хwәзгине нәмам.
Һәр һ'әфт кӧр'е Сәлим хан
Һеди данә пешйа wан.
Хӧлама һәсп дәстк'еш кьр,
Тәwьландьн ль мерга дӧр',
Сәлим ль бәр пешмале
Һатә пешйа мевана,
Жь wан пьрси к'еф у һ'ал
У чәлqәмаст дан wана.
Меван р'унштьн бәр стер',
Данә һәвдӧ хwәш у беш,
Сәлим хане бәрбьһер,
Хӧлам щандьн нава пез.
Дӧ бәране чар мәхәл
Бун qӧрбана wе щьмһе,
Анин qawә у шәрбәт,
Харьн һ'әта нишәве.
Паше Сәлим, хане кал
Бь ә'рф, ә'дәте дьне

Жь wан пырси h'ал-hәwал,
Хьзмәт, мә'на hатьне.
Ә'вдал сьмеле хwә чур'
Т'имаркьрьн у wа гот:
— Шәрәф хане эла дур,
Хwәйе мале, кör' у дот,
Әм шандьн у мәр'а гот,
Hәр'ьн, wьра мерани,
Бежьн: Сәлим, qиза тә
Бьра бьвә кәвани
У бәрмалйа хане мә.
Әw хöламе Шәрәф хан,
Сәре эла ә'рәбан,
Хwәйе h'иждә кәванйа,
Бьhöринә дәшт, зозан...
Бона дә'wа мәрвайе,
Wәлəh, мере мина wи,
Бок'ә, шере мина wи
Т'öнәнә р'у ә'рде hан,
Мерә, мерхас Шәрәф хан.
Эла ә'рәба мәзьн,
Бьндәсте wи у hесир,
А бона wи әм hатьн,
Ль бәр wә бунә т'әхсир.
Бә'са Синәма гозәл
Hат гьhиштә эла мә,
Шәрәф хане мә бехәw
Майә hивйа созе wә.

Бу qалмə-qал, hewьрза
Həр h'əфт кöр'е Сəлим хан...
Мина шера бьриндар
К'ətə орт'е Бəлгизар:
— Ле шəрм накə хане wə,
Ə'рде к'əвə хане wə,
Xwəйе h'иждəh кəвани,
Hун шандьнə xwəзгини.
Зу вəгəр'ьн, həр'ьн мал,
Бежьн: Əwи к'əвтор', кал,
Синəм п'ара wи нинə,
Əм нə бьндəсте wинə.
Эла щуда xwəйнамус
Созе xwə дьбежə дуз,
Qиза мьнə дəлали
Wир'а навə бəрмали.
— Дə гöне wə стуйе wə,
Hун газьна бькьн xwə,
Əме həр'ьн бежьн хан,
Ван кьр h'ал-h'əwале hан.
— Бежьн, qət мə хəм нинə,
Бой намусе əм мьринə,
Сəлим хан гот бь hерс, к'əл,
Xwəзгин щида ман мəт'əл.
Həр h'əфт кöр'а кьр кö бен,
Гöhe wана жекьн же.
— Гəли кöр'а к'ар нəкьн,
Меван qасьде р'əбе мьн,

Ћәр'ьн биньн ћәспе wан,
Бьра ћәр'ьн р'öћ' у щан,
Әw хәрибьн, р'йа wан дур
Бьра ћәр'ьн бе qöсур...

7

У р'ек'әтьн п'ор-п'ошман,
Гьртьн р'енга хwәйә нас,
Щав жи данә Шәрәф хан,
Хwәзгин ћатьн ча мерхас.
У сәр ћәвр'а ћатьн, чун,
Аћьл, щаћьл, зар', зьлам,
Лъ сәр к'оч'ке бәрәв бун,
Ћивйа хане qöр'ә ман.
Ле Әв'вдале бәләнгаз
Бу гонгьле пайизе,
Т'әв ль доре бун qәwаз,
Qәй бежи әw байисә.
У ћат хане п'ормьжи,
Пьрч'у, дьлсар, бьриндар,
Ч'ә'в хуне бубун т'ьжи.
Щава wа жер'а бу qар.
— Wәлә хано, Әв'вдал гот,
Сәлим хане эла щуд,
Т'ö соз нәда, пива, р'от,
Хwәст мә бькә к'әл у к'ут,
Деләгöра жьна wи,

Созе бекер готьн тә,
Гот, вәгәр'ьн һәр'ьн мал,
Бежнә Шәрәфе дьлсар,
Әм нә бьндәсте wинә,
Qиза мьнә дәлали
Wир'а навә бәрмали.
— Кәр'бә, т'уләнге хьшим,
Кәр'бә, гәдәнге эт'им,
Тә наве мьн, нане мьн
Һ'әрам кьрьн у һьштьн,
Бьщә'м, һәр'ә жь ваң дәра,
Һ'әта сахи у сәрхwә,
Йан на, әз у хwәдә хwә,
Те бьви шива гöра.
Әʼвдал qьжьк у п'әпук,
Ль бәр хан т'әмәнә бу:
— Хwәлийа бьн п'е тәмә, хан,
Әз һ'әйрана тәмә, хан,
К'еф йа тәйә, изна тә,
Һане сәре мьн лехә.
Бьбахшинә, хwәйе мьн,
Жь сәре мьн зедәйә,
Чь жи бьки һежайә,
Хьзмәт ма ниве р'ейә.

8

Шәрәф хане һар у дин,
Әʼвдал харьн гәф у к'ин,

Паше жь дьл бьриндар,
Кьрэ гази у hэwар.
— Кӧр'о, гэли щэwрька,
Гэлӣ хӧлам у щари,
Эз хане эла э'рэба,
Т'эв ль бэр мьн дьзарьн...
Дьвен, Сэлим, хане к'ӧрд,
Эw нэмаме беh'ӧньр,
Эз кьрьмэ сэк'эсьз,
Хwэзгин шандьнэ бе р'ьсq.
Hэй, р'ьэ'ата эла мьн,
Дэфа hэwаре лехьн,
Wэрьн щаhьл у аhьл,
П'элэwане хирэт дьл.
Сэлим хане к'ӧрди qэлп,
Дьле мьн хьст тэ'н у дэрб.
Дьнйа кӧ hэйэ чэрхэ,
Эме hэр'ьн, к'ане к'и
Бок'эбэран, к'и бэрхэ,
Ки бьндэстэ, сэрдэст к'и.

9

У бу hэwар, hewьрзэ,
Hатьн э'рэбе qӧр'ӣэ,
Hатьн qӧт'ам у бэрзэq,
Hатьн жь Иран у Т'уран,

Ћьлдан дә'с у к'елəнди,
Ћьлдан дърган у т'əвни,
Ћьлдан мек'öт, ћьлдан єтун
Ль бəстəке бəрəв бун,
Ћьлдан шьвдар у гопал,
П'айе хwə дан ћ'ал у qал.
Шəрəф хане бəжн мəхмəр,
Wанар'а бу сəрəскəр.
У мə"нəкйа кьр ћ'ир'ин,
Г'ук авитьн сəр гəме,
Бу qалмə-qал, бу qир'ин,
Тə гот дьчьн оламе.
У ажотьн чун у чун,
Се р'ож, се шəв бьћöрин,
Ə'рəбстане хəwлə бун,
Ль Р'əwандузе эwьрин.
У we дəме сйарəк ћат,
Дьзгин ль ћəспе бəрда,
Ажот бəр дəре Сəлим
Да алайа нав мала,
Мина тə'на нəйара,
Паше qöр'ə у qöт'ам
Хəбəре ћан готьн хан:
— Сəлим хане эла щуд,
Əз ћатьмə бал тə хут,
Əз qасьде Шəрəф хан,
Сəре эла ə'рəбан.
Шəрəф wa гот мерани,

Кӧ Синәме бьди wи
Жер'а бьвә бәрмали.
Әгәр әре, әм пьзмам,
Дә'wәтванә ордйа hан,
Ле әгәр на, әм нәмам,
Әгәр бьки тӧ инк'ар,
Шәрәф ханр'а тӧ нәйар...
Сәлим хан, кӧ дит әw йәк,
Гази р'испие ове кьр,
Шewра xwә кьр wана т'әв
Паше Сәлим wa дәй кьр:
— Тӧ qасьде р'ожа р'әш,
Тӧ шәр'уди к'апе бәш,
Эла щуда бой намус
Созе xwә дьбежә дуз,
Зу вәгәр'ә hәр'ә бал
Шәрәф хане xwәйи кал,
Синәм п'ара wи нинә,
Әм нә бьндәсте wинә,
Qиза мьнә дәлали
Wир'а навә бәрмали.

10

У сйар дьзгин hәспе да,
Ажот бь әкс у нәмам
Шәрәф ханр'а xwә гиhанд,
Wир'а готьн гьлие hан.

— Wəлə хано, сəре тə,
К'öрде сəрh'ьшк у qöрбəт
Т'öщар qизе надə тə,
Дəрмане wан шур, qəмə...
Бу ə'рина Шəрəф хан,
Ча гамеше бьн к'отан.
— Р'абьн, гəли мере че,
Ль wан бьгрьн дьрб у р'е,
Qьр'кьн мера у жьна,
Wан к'афьр, wан дьжмьна.
Бу qалмə-qал, wəйwəйлер,
Кьрьн h'ир'ин wьр к'ьh'ел,
Р'абун сəр qьч'е пашьн,
Кəвьр жь сьма дьмашьн.
Орди стəйре р'у ə'зман,
Wəкə qума qумьстан
Бона к'öрда бу нəйар,
К'öрдстане гьрт h'əсар.
У həwa жи хьрав бу,
Р'абу баки п'ьр' бəт'əр
Зəви wəшйан у ман р'ут,
Ль сəр дара нəман бəр.
Hе hавин бу, h'əзиран,
Ч'иае к'öрда щан у нəхш
Жь бе у сьме həспа
Хwə wəркьрьн шə'ра р'əш,
Wəйwəйлер бу, qйамəт

Гӧнд к'аф кьрьн у weран,
Бьрьн т'алан у т'улан.
У бэрэвбун элгэр', э'вд
Ль бэр коне Сэлим хан,
Готьн: Хано, h'ал-h'эwал,
Нэйаре мэ кьр фэрwар,

11

У Сэлим дэйл эле кьр,
У бе эw бэ'с hьлда бьр,
Ч'иае к'ӧрда р'энгщьнэт
Ль т'эва бу э'шарэт,
У ль т'эва бу хирэт
У т'эвар'а бу ширэт.
Ль Р'эwандуза р'энг щьнэт,
Р'эwандузе бунэ зур.
Hэр h'э'фт кӧр'е Сэлим хан,
Дэфа hэwаре ле дан,
К'ӧрде мерхас бун дэстэ,
Дэшта шер' кьрьн дэстэ.
h'эфт р'ож, h'эфт шэв
Hатьн чун
Мина ч'эма к'ьшйа хун,
Дайке к'ӧрд гьредан р'эш,
Бона лаwе хwэ к'элэш.
Ч'йае бьльндэ сэр чнл,
Бой э'wре р'эш бунэ дил,

Дәшт, к'әwшәне р'әнгмәхмәр
Хорте чер'а бун мәг'бәр,
Qьжька кьр qьр'ә-qьр',
Шабун бона мәйт'е п'ьр',
У бә'с жи бу qьр'ка р'әш,
Мала Сәлим бәндкьр мәш.
Ль сәр hешйа коне хан
Эрдәке р'әш н'әрwаз дан,
Се кör'е че, п'әләwан,
Бой намусе т'әг'дир дан.
У Синәм у Бәлгизар
Гьрйан кьрьн зарә-зар,
Дьле кован у хәдар
Се стун жь коh анин хар.
Hатьн буке бәр п'әрде,
Hатьн пире дьнеди,
Hатьн щинар у пьзмам
Данин шинәкә гьран,
Паше р'абу Бәлгизар
Awа кьрә галә-гал:
— Кör'е мьнә чебун, шер,
Hатнә кöштьн чawа мер,
К'öрдстана мәйә гәш,
Эwра гöла у бьнәвш
Ньhа мәлул, бьриндар
Жь тә'н у ә'кса нәйар,
Р'әwш дабунә кör'е че,
Чawа бьстан дьдә де.

Бәсә, hесьр кер наеш,
Нәйар hе патйә р'ае
Бой намусе, бой wәт'ән
Қ'өрд р'абунә, дькьн шәр'.
Иро р'ожа хирәте,
Hун мот'аще ширәте.
Р'абьн к'өлфәт, р'абьн бук,
Р'абьн зьламе бе т'ук,
Дәсте к'е дар hьлтинә,
Ч'ә'ве к'е hе дьбинә,
Р'абьн, hәр'ьн дәшта шер'.
Шәр'кьн, бьмрьн чawa мер.
Ль ahьла бу хирәт,
Бой щаhьла бу ширәт,
Р'езбун бәрбь дәшта шер',
Бой мерание кьрьн мел.

12.

Шәр'бу, шәр'әки гьран,
Hә'әзни бубу Қ'өрдстан,
Лawe wейә тәр' у щан
Бой намусе р'өh' дъдан.
У hәв гьртьн ә'wре р'әш,
Ль сәре ч'йа гьртьн мәшq.
Баран бари, бу hесьр
У т'әбйәте мьр'уз кьр.
У т'әбйәта хәмьл хwәш,

Кӧ т'ьм щанбу, т'ьме гәш,
Мина дайкәкә к'ӧрд,
Т'әнт'әрики р'әш wәргьрт.
Ч'әма р'әнге хwә гӧһаст,
К'әлба кьрә' кастә-каст,
Тәр'азьне щәwаһьр
Бунә п'асах жь агьр.
Зил у зиwан бунә qат,
Шиң сәр гӧле сорда һат,
Тәйр-ту тьрса р'әвин, чун
К'ӧрдстане хәwлә бун.
У һәwа жи хьрав бу,
Р'абу баки п'ьр' бәт'әр,
Зәви wәшйан у маң р'ут,
Ль сәр дара нәман бәр.
Гәлие к'ури р'әнгщьнәт,
Мәйт' ль теда бунә тәлп,
Дькьң нә'лин бьриндар
Жь бьрине хwә хәдар.
Ча к'ьвава сәр эгьр
Дьк'ьзк'ьзин щәгәр дьл.
Ордийа Шәрәф мурстан
К'аф у к'ун кьр К'ӧрдстан.
Маң жьнәби у эт'им,
Буке т'әзә бәр п'әрде,
Зар'е сава бәр бьстин,
Мәйт'е нәйара бун тәлп,
Дькьн кузин ль сәр к'әлб,

Ле Шəрəфе бе р'öh', дьл
Ће п'ьф дькə к'ура гöр',
Ће те ордйа wийə п'ьр',
Ле qəльбйэ мьрьн, qьр',
Ча h'əwшана сəр эгьр...

13.

Дəшт, к'əwшəне р'əнгмəхмəр
Лawe к'öрдр'а бун мəг'бəр.
Qьжька кьр qьр'ə-qьр'
Шабун бона мəйт'е п'ьр'.
Ћəwари бу qьр'ка р'əш
Мала Сəлим бəндкьр мəш.
Дьла к'ətьн köл у к'ер.
Ћат wьр бə'сəкə нə хер,
Се köр'е че чawa мер,
Мьрьн чawa дьмрьн шер.
Ль сəр ћешйа коне хан
Эрдəке р'əш ћатьн хан.
У Синəм у Бəлгизар
Гьрйан, кьрьн зарə-зар
Дьле кован у хəдар,
Се стун жи кон анин хар.
Ћатьн щинар у пьзмам,
Кьрьн шинəкə гьран.
У qьнщьли Бəлгизар,
Дьл we бу хун, ћатə хар,

Ч'э'в бой hесра бунэ wар
У wа кьрэ галэ-гал:
—Кӧр'е мынэ чебун, шер,
Мьрьн чаwа дьмрьн мер,
Бона к'ӧрда, К'ӧрдстан
Wана щанйа щаhьл дан.
Щьмэ'та мэ, ч'иае we,
We wан h'ьзкьн мина де.
Наве wане бьминэ
Нав кӧлилке ч'йае мэ,
Ле дайка wан К'ӧрдстан
Т'ьм намус бэ, т'ьме щан.
Бэсэ, hесьр кер наен,
Нэйар hе натйэ р'ае
Р'абьн к'ӧлфэт, р'абьн бук,
Р'абьн щаhьле бе т'ук,
Дэсте к'е дар hьлтинэ,
Ч'э'ве к'е hе дьбинэ,
Р'абьн, hэр'ьн дэшта шер',
Шэр'кьн, бьмрьн чаwа мер.
Кӧ дайка мэ К'ӧрдстан
Т'ьме сэрбэст бэ, аза...

14.

У т'эв р'абун, кьрьн қэст,
Т'ьжи кьрьн р'аст у бэст,
Ле Синэма э'сьл че

Ви тәһәри готә де:
—Әз жи дьчьм дәшта шер'
'Жьһ жи шара дьбә мер„.
Бо р'ожа wa готьнә
Кӧ қәзйа бе сәр wәт'ән
Нәһевшинә нәвс гәрдән.
Де ль Синәме нәкьр ч'ар.
Созе we нәкьр инк'ар.
Хӧрщ анин жь гоше стер',
Анин к'олос, льбсе мер
У Синәма бәжнхәзал,
Ч'әк, сильһ'е xwә һьлдан,
Чу дәст у р'уйе дайка xwә.
Хатьр xwәст жь дәр щинар,
Бой намусе we кьр мел,
Бәре xwә да дәшта шер'.
— Лао, тәр'а ог'ьрбә,
Бәлгизаре дӧә'а кьр,—
Красе тә зьри бә,
Qиз дьчи, қиз бейи вьр.

15.

Анин һәспәкә щӧлә'т
Бь зин, бусат у қӧлә,
Синәме шьнг банзда сәр,
К'ьһ'ел пәкйа чawa тәйр.
К'әф авитә сәр гәме,

Гьhиштə шер' we д'əме.
Ордйа Шəрəф—гöре hар,
Hьлдабун дəшт у бəйар,
Т'оз р'абубу, р'у əзман,
Хwəли бубу мурстанг.
Тəр'азьне р'утə, тə'т.
Дьле Синəме дьпə'т.
Мəйт' ль р'əх həв бубун р'ез.
Мина кəри сурие пез.
Həспе эриш hеди кьр,
Ль нəwале мəш бəнд кьр.
Се хорте к'öрд, п'əлəwан
Ль сəре р'е бун qəwаз.
— Бьсəн, хорто, бəра тə?
Тö нəйари, йан жь мə?
Йəки тəнг гьрт, йəк дьзгин,
Кö хорт бавен жь сəр зин.
— Əзи к'öрдьм, хорте че
У бəлəдьм, ль ве р'е,
Насе мьньн дəшт, зозан,
Дайка мьнə К'öрдстан.
— Э, шə'сус жи дькарə,
Шьвета тə бьгалə,
Хортəки гот hерс у к'əл,
Ле Синəм нəма мəт'əл.
We гот наве дайка хwə,
У наве həр h'əфт бьра,
Наве гəли, дəште хwəш,

Тәр'азьна у wара.
Әwe öса хәбәр да,
Мина хорте тәр' у щан.
Һәрсе хорте п'әләwан
Дьзгин һәспа we бәрдап.
We зәнгукьр һәспа хwә,
Жь нәwале бу хәwлә,
Паше дьзгин һьлк'ьшанд,
Зәнгу ль һәспе шьданд,
Хортар'а гот чәнд хәбәр,
К'ане к'öйә сәрәскәр.

16.

Бә'с бьрьн, дан Сәлим хап,
— Maqул, әвә h'ал, h'әwал,
Һатйә хортәки титал
Дьхwазә бе ль бал тә,
Тәр'а бежә созе хwә.
—Жь к'едәрейә, ә'сле wи?
Чәwа гьһшт ви ә'рди.
— На, хан, әwи гот, йәк-йәк,
Наве кöр' у qизе тә.
Наве wар у wәрге мә,
Наве ч'йа у гәлие мә.
Хорт жь эла щуданә,
Чь хорт, бок'әбәранә.
Хан гот: һәр'ьн биньн вьр,
Меван qасде р'әбе мьн,

К'ане чьйэ дэрде wи,
Кӧ ве дэме, ви шэр'и,
Qэсьдийэ иро ль мэ.
У чун, готьн Синэме
Гьли, готьне баве we...
Ле qир'ин бу ль дэшта шер',
Ах бу, wах бу, wэйwэйлер.
Ћэспа дькьрэ ћ'ир'ин
Ль сэр мэйт'е сйаре хwэ,
Дэwса кӧлилка бьрин
Хэмьландбун мерге хwэш.
Синэме ћэсп ажот ћат,
Дьл qэфэседа бу qат,
Зьман девда бу р'ьсас
У ль баве хwэ ма шаш.
Сэлим сэре хwэ ћьлда,
Хорт ньћер'и дӧ дьл ма.
Сэрр'аст дӧрфе мала wи,
Эw бэжн, эw бал, бэдэwи...
Синэме ћэсп ћьшт у чу
Ль бэр баве qӧр'эмиш бу,
Кьрэ ахин у зарин,
Ћесьр жь ч'э'ве р'эш барин
— Эз хwэлйа бын п'е тэмэ,
Ах баво щан, баво щан,
Чь э'щев ћат сэре мэ
Жь дэсте ван нэмама.
У we бьра анин бир,

Кӧ дәшта шер' бун т'ьг'дир,
У әw Сәлим гьрйан т'әв,
К'әwгьрин бой кӧла hәв.
Мьн заньбйа сәва мьн
Әв р'оже бе сәре wә,
Чи мьнр'а бу ә'мре hан,
Р'әшбә, h'ьшбә ә'мре wa...
— Синәм, лао, баве гот,
Гьри иро кер нае,
Дьжмьна хwәш дьл мә кот
У әw he натнә р'ае.
Бьре тәйә тәр' у щан
Бой намусе ә'мьр дан,
Wәки h'әта дәwр, зәман,
Т'ьм намусбә К'ӧрдстан.
Шире тә ль тә h'әлалбә,
Ә'мьр, думка тә дьреж,
Р'абә hәспа хwә сйарбә,
Хуна нәйар тӧ бьр'еж.
Hәв р'амусан бав у қиз,
Жь hәв хwәстьн дәм, хатьр
У Синәма гәрдән сис
К'ьh'еле хwә зәнгукьр...

17.

Чawa бае бьруске
We ажотә сәр дьжмьн,

Шур дәрхьст we жь qабе,
Бу Р'остәм Зал да наве.
Зьлфәqара дәсте we
Бу р'öh'стина нәйара,
Әw wанар'а бу э'щәл,
Әw qьр'кьрьң у э'wгәл.
У ль к'öрда бу хирәт,
Синәм wанр'а бу ширәт,
Р'ьк'еф кьрьн сәр нәйар,
Же бьрандьн р'öh' у h'ал.
Э'змане р'әш р'awәсйа,
Ордйа Шәрәф р'awәшйа,
У шәмс т'әзә нәдир да,
Тире Синәме бун qат,
Ль нав ордйа дьжмьн ма.
Шәрәф хане дәв бь хун,
Кьрә э'р'ин... дәh сйар чун,
Дор Синәме бун h'әсар,
Мина деләгöре hар.
У Синәме шур к'ьшанд,
Мьрьн чар сйарар'а шанд,
Ле he hәр шәш сйаре дьн
Дьданә ду Синәме
Мина тә'жие неч'ире...
Qиз гьhиштә сәр зәре,
Тә'лайи hат бәшәре...
— Wәлә, т'öщар... р'öh бәр мьн,
Нак'әвьм дост дьжмьң.

Wa гот... дьжмьна ћəw дит,
We зəреда xwə авит.
Т'уме шиланейи щан
Жь хуна we сор бу, ма,
Дьнйа доре зьвьр'и...
У дьле we сəqьр'и.
Дьжмьн гьћиштнə сəр мəйт',
Qəй льнге wан бунə qəйд.
Синг у бəре qиза наз
Дьтəйисин зер'е хас,
У нəйаре дьлбəр жи
We э'щеве п'ормьжин.
Йəки кьрə зəвə-зəв,
— Щаньм, qиз бу эре эв?
Эве к'ок ль мə ани,
Паше шуре xwə дани.
У вəгəр'йан п'ор, п'ошман,
Йəки т'опал, йəки кор,
Xwə гићандьн Шəрəф хан,
Готьн бона qиза зор.
Дəв ль Шəрəф мабу жəв
Бой мераийа Синəме,
Əwe орди qьр'кьр т'əв,
Ах, дьжмьне, нəмаме.
Wан хəбəрда h'ал у qал
Данə сəре ћəвдö qар,
Кö qизəкə щанə к'örл
Ль wан ани к'ок у qьр'...

18.

У we дәме сйарәк hат
Ажотә сәр wана р'аст,
Кör'е Сәлим хани ч'ук,
Не саг' мабу дькьр шәр',
Wи öндакьр бьра, хушк,
Дьл wи жь синг дhат дәр.
Шуре wи бу зьлфәqар,
Ордйа Шәрәфр'а бу бар',
Леда ч'әп у леда р'аст,
Шин сәр нәйарада hат.
Йе qәнщ әw бу нәкьр к'ар
К'öрдстане, ле ма мал.
Хорте т'унсьз кьрә шәр',
Н'әта нәфәс hәбу бәр.
Н'әта тирәкә нәйар
Синге хортда щибу, wар,
У әw бә'с бу qьр'ка р'әш,
Мала Сәлим бәндкьр мәш.
Бәлгизара дьлкован
Гьрйа, кьрә зарә-зар,
Hатьн щинар, hатьн дәр,
Кьрьн шинәкә к'әсәр.
Диса ль сәр hешйа хан
Эрдәке р'әш hатьн хаг.
Бәлгизара дьлхәдәр
Стуна пашьи аши хар.

Стунэк кӧр'е wейи ч'ук.
Лe шэр' иди хес-вес бу.
Дьжмьна ћьшт, р'эвин чуш,
Ћ'эзар ћатьн, чэнд зо чун,
Ћатьн ћӧр', гӧр' у qӧт'ам
Пашоп'е чун п'ор-п'ошман,
Ћатьнэ сэр гӧле сор,
Ле вэгэр'йан кьл у кор.

19.

У ћ'эфт р'ожа, ћ'эфт шэва
Т'опкьрьн мэйт'е т'эва,
Мэйт' ль сэр ћэв бунэ qуч'
Р'у Шэрэфе к'ор' у п'уч',
У шинкьрьн, гьрйан де,
Лaw ч'э'лкьрьн бьн э'рде.
У Сэлим у Бэлгизар,
Гьрйан, кьрьн зарэ-зар.
Ћ'эфт кӧр', qиз мале р'эwш,
Жь дьне чун мьразр'эш,
Мьрьн бона намусе,
Бона К'ӧрдстана де.
Ћатьн щинар у пьзмам,
Данин шинэкэ гьран.
Эла щуда-мешe шин,
Серэк бубу жь шэр'е дин.
У Сэлиме дьлхэдар,

Кӧ жь дәрде qиз, кӧр'а
П'ьр' кал бубу у һәжар,
Хәбәре һан анин зар,
— Хушк у бьре мьнә дәлал,
Һунә хwәшбьн у К'ӧрдстан,
Мә ч'э'лкьрьн хорте титал,
Лawe хwәйә шӧрәт, п'әргал,
Һ'әзара хорт-щаһьл у щан
Бой намусе э'мре хwә дан,
Лe К'ӧрдстан мина мера
Шькьр һәйә... шькьр аза.
Р'абьн һәр'ьн мал у шени,
Р'абьн һәр'ьн, гәли зенди,
Бьра дуйе к'ӧч'ке мале wә
Һ'әта-һ'әте р'у э'змен бә,
Кӧ wәрге мә т'ьме һешин,
К'ӧрдстан бә т'ьме сәр зин.
Гәли бьра, пьзмам,
Һунә хwәшбьн у К'ӧрдстан.
Т'әва гьртьн р'йа мале хwә,
Чунә нав зар' у һ'але хwә.
Ч'иае к'ӧрда бу сайи,
Э'wре р'әш жи мьна бун,
У р'әдьси э'длайи;
Шинбун кӧлилк у бәйбун.
Ч'әма кьрә, ләмә-ләм,
Чawa к'ьһ'еле бе гәм,

Ль сәр баг'а шинбу бәр,
Щи, ст'ар бун бәрәдәр...

20.

Сәлим хане кал, әхтйар,
Р'әwандузе т'әв гәр'йа
Жь һ'әйшт меша, һ'әйшт гәлйа
Чьнин, анин, һ'әйшт чьлпи,
Бона бира лawе щан,
Сәр мәзәле wан ньканд.
Сал бьһөрин у зәман,
Чьлпи шинбун, ч'ьqьл дан
У незик бун, һәв алйан,
Данә һәвдө р'амусан.
Бун дарәкә п'ьр мәзьн,
Гөлт'ьм фьрә, к'ок qальн,
Һ'әзар салә, кө әw дар,
Жь балт'е нәйаре һар
Т'өщар, т'өшар нае хар.
Әw бу дара т'ьфaqe
Бона К'өрдстана дe.
У ньһа жи һәр бьһар,
Хәлq даре дьбә диһар,
Ль гәлие Р'әwандузе
Дьбежьн бой— намусе.
Наве wана бир тиньи
Кө бой намусе мьрьи.

Дьбен к'и бе сэр к'ӧрда
Һ'ӧр', дьр', қӧр'э у қӧт'ам,
Әw р'оже бе пешйа wаӈ,
Кӧ һат сэре Шэрэф хан...

1969 - 1970

EZDIKI.COM

СӘРӘЩӘМ

Сәһ'иде Ибо 3
Мырзе мын 7
П'алә 9
Де 10
Пәй баранер'а 11
Нан 12
Гөлан 13
Наве йара мын Гөле 14
Ове пирке бынһер' 14
Зәр'тйа мын 15
Москва—Һив 16
Һив дәрк'әт 17
Аветик' Исаһакйанр'а 18
Дәqә 20
Чәwа чун 21
Щәw 22
Хwәзыл 22
Көр'е мын 23
Кө саг'ләмби 24
Дәсте qылер 25
Ә'мыре мын 25
Дьбеп 26
Әләгәза мынә кәзи хwә кыр нәхш . . . 26
Бөрхван 27
Бина нане т'әзә те 28
К'ълама хорте бәнги 28
Гөнде мә 30

Сьвэ 30
Т'эми 31
Эв ч'эмэ hана 32
Ч'эвэ тэ р'эш, бьру qэйт'ан 33
Эсмэр 34
Бьhара шии т'эвн дархьст 34
Эвара гёнд 35
Шькле мьн 36
Мьqаме шэр'е wэт'эние 38
Дьле де 42
Эгэр бьhар гёла нэйнэ 43
Сйаре Щэйране 43
У дьле мьн буйэ сэh'эт 44
Hатмэ дьне у мьн т'ьре 45
Т'эбйэте тё шанэшини 45
Сала 1917-а 46
Оз кё hатьм дьне 47
Дайка мьн 47
Hивйа тэмэ 48
Эвьстан 49
Сьве зу h'ьшйар бума 50
Бэлг 51
К'уча мэйэ т'оз у думан 52
Хwэде р'э'мэ 53
Т'эбйэт 53
Э'мьр, мьрьн 54
Бьhар 55
Авка леве 56
Синэм 58
Сэрэщэм 93

СӘҺИДЕ ШБО
СИНӘМ

Р'едакторе щавдар— **Щасьме Щәлил**
Шькьлк'еш— **Г. А. Гаспарйан**
Р'едакторе техникие— **В. Т. Дак'есйан**
Коректор— **К'әрәме Сәйад**

ВФ 08118 Т'әмбә 114 Тираж 500
Т'әслими нәшьрхане кьрьнә 23. I. 1975.
Бона чапкьрьне һатйә qолкьрьне 26. V. 1975.
Бәлгнәшьре хödан 2,9 + шькләк
Бәлгнәшьре чапхане 3,0
К'аг'әз №2, $70\times90^{1}/_{32}$ Qимәт 30 к.

Нәширәта "Һайастане„ Ереван 9 Терйан 91
Чапхана №1 йа Сәрwертйа сәнайа
полиграфиейә Комитеа пресаейә дәwләте,
р'әх Совета Министред Р'СС Әрмәнистане.
Ереван, Алавердйан 65

INSTITUT KURDE DE PARIS
ENTRÉE N° 842

Qiməт 30 к.

EZDIKI.COM